

Tudi pri navadnih kmečkih delih znanost prav pride

Na kmetiji Turinek v Jareninskem Dolu Kako doktor znanosti uvaja načela biodinamičnega kmetovanja – Nad plevel z zastirkro in prostovoljci

Njive, na katerih si prostor delijo različne poljščine in zelenjava in kjer se nad zemljo sklanjajo ljudje, je le še redko videti. Drugače je na kmetiji Turinek v Jareninskem Dolu. Maja in Matjaž Turinek, oba doktorja znanosti, sta se lotila kmetovanja po biodinamičnih načelih, na njihovih njivah pa uspevajo tudi precej nenavadne poljščine, kot sta ječmen, iz katerega naredijo tsampo, faraonovo žito, in svetlobna korenina.

SIMONA BANDUR
Fotografije **TADEJ REGENT**

V časih, ko polja, večinoma monokulturna, obvladujejo večtonski traktorji in drugi stroji, je prizor s kmetije Turinek skoraj nenavaden. Ob grmičih malin, ki so rodili prve sadeže in so si poskušali izboriti prostor med plevelom, sta čepela mlada moška. Sonce je okoli polneva marljivo opravljalo svojo nalogo, toda to na kmetiji nekoč ni bil dovolj dober razlog, da bi pustili plevelu kraljevati na njivi. Včasih je vsa vas stopila skupaj in družno so obdelovali polja, zdaj te navade ni več.

Štirje letni časi

Zato sta Matjaž in Maja Turinek priložnost prepoznala v povezovanju med kmetom in ljudmi, ki iščejo znanje o samopreskrbi in trajnostnem načinu življenja. Prek društva EkoPot ponujata obiskovalcem z vsega sveta možnost spoznavanja kmetije na praktično-izobraževalnem tečaju Štirje letni časi, največkrat pa ju najdejo prostovoljci iz mednarodne mreže WWOOF (World Wide Opportunities on Organic Farms). Vsekakor delo s prostovoljci kmetu tudi upočasni, se strinja Matjaž Turinek, a je na dolgi rok vredno: »Ko zapuščajo kmetijo ljudje, ki spoznajo del ritma štirih letih časov, prispevajo k zavedanju o pomenu lastno pridelane in predelane hrane ter ponesejo to zavedanje v vse štiri smeri sveta.«

Prav zdaj preživljajo poletne dni pri njih mladi Avstrijec, Francoz in

ameriški par. Felix Lindnau, waldorfski učenc iz Gradca, opravlja na kmetiji prakso. Za njim je teden dni dela, pred njim so še štirje, je povedal svetlolasi fant, medtem ko je reševal jagodičje pred plevelom. Pridružil se mu je Francoz Gregoir Vincent, ki pomaga na kmetiji kakšna dva meseca in se mu prav nikamor ne mudi. Tudi njegov pes LB se je že lepo privadil na Jareninski Dol in se po domače smukal po sadovnjaku.

Poskusništvo

Zakonca Turinek sta sadovnjak najela pred štirimi leti (vsega skupaj obdelujeta 12,5 hektara zemlje, pet sta jih dobila v upravljanje od staršev, eno njivo še najela) in ga zlagoma začela spreminjati iz intenzivnega v srednje intenzivnega. Prej je tam rasla ena sama sorta jabolk, zdaj je gospodar med obhodom našteval maline in črne maline, robide, ribez, sibirski borovnice, jagode, kosmulje, lubenice, melone, šparglje ...

Vmes je še zaplata starodavnega žita kamut, nato ozka, dolga greda, ograjena z lesenimi deskami. Nad njo sta se sklanjala Anna Godrum in Jakob Blamer, ki sta pred nedavnim končala dodiplomski študij biologije in dietetike. Par iz Wisconsina čaka dolgo vroče poletje na polju, na kmetiji bosta ostala še dva meseca. V času našega obiska sta odstranjevala plevel z grede, kjer je rasla korenina, ki ji v angleščini rečejo *chinese yam*, pri nas pa svetlobni koren. Tudi Matjaž Turinek je prste potisnil v zemljo, začel odstranjevati plevel in medtem opisoval nenavadno vzpenjaljo, ki ji pripisujejo visoko energijsko vrednost. Zazdelo se je, da se v tem korenu skriva precejšen del filozofije, ki ji sledi kmetija.

»Gremo se poskusništvo,« je dejal. To pomeni, da izbrano rastlino najprej poskusimo vzgojiti na majhni površini, potem pa to preverimo na večji. In tako je tudi svetlobna korenina sprva uspevala na manjši gredi ob domači hiši in nato dobila prostor v sadovnjaku. Podobno so postopoma uvedli travo zastirkro na bistveno bolj domači rastlini, krompirju. »To sem najprej videl v Nemčiji, preizkusil na majhni njivi, pozneje na večji, zdaj pa imamo ves krompir zakrit. Zastirkra se zelo

Matjaž Turinek pred poljem enozrne in dvozrne pira, ki sta pravzaprav prednici pira in pšenice. Zrnje zmeljejo v mlinu staršev.

dobro obnese, saj zadržuje vlago, rastlina je zaščiten pred plevelom in hkrati dobiva hranilne snovi,« je našel.

Na kmetiji tudi ne orjejo več, kajti to je energetsko zelo potratno, ampak tla obdelujejo plitvo s kultivatorjem. Temu se strokovno reče reducirana obdelava tal in se pri nas šele uveljavlja. Med novostmi je navedel še številne, ki bi se jim veliki konvencionalni kmetje na daleč izognili, češ da so samo potrata časa, toda ko nekaj uspe, tudi pri njih vzbudi zanimanje.

»Ko smo uvajali zastirkro, so nas debelo gledali, ali smo zmešani, ker zastirkro krompir v polni rasti. Ko so videli, da pridelke vendarle je in njiva lepa, so začeli spraševati, kako sem to naredil. Podobno je pri škropljenju z biodinamičnimi preparati. Ko grem na njivo z narhrbno škroplilnico in delam megljo s kremenom, prestrašeni vprašajo, kako lahko to počnem brez vsakršne zaščite,« se je nasmejal. »Ampak počasi se navajajo na nas ...«

Izkušnje si nabira s povezovanjem z drugimi podobno misleči-

mi kmeti ter raziskovalci doma in predvsem v tujini, zelo prav pride tudi internet, je pritrtil: »Novih tehnologij se nikakor ne izogibamo.« In tudi na vprašanje, ali pri navadnih kmečkih opravilih koristijo znanstvena dognanja, je odgovoril pritrtilno: »Ja, vsekakor, zlasti pri iskanju informacij v ekološkem in biodinamičnem kmetovanju. Svetovalcev je še vedno malo, zato si velikokrat prepuščam sam sebi. Če znaš poiskati informacije in med njimi razbrati prave, je to zelo dobrodošlo.«

Predvsem kmetova žena

V okviru doktorske disertacije na mariborski fakulteti za kmetijstvo in biosistemske vede je izvajal triletni poskus, v katerem je na šestih različnih vrstah primerjal metode konvencionalnega, integriranega, ekološkega in biodinamičnega kmetovanja. Potem je še eno leto delal na fakulteti, naposled pa se znael v precepu med dvema poslanstvoma in izbral kmetovanje. Žena Maja je pred kratkim ravno tako doktorirala, v julijem se ji izteče zadnji dnevi na delovnem mestu. Kot mlada raziskovalka je delala v gospodarstvu, kmalu pa se bo tudi ona povsem posvetila kmetovanju. »Odlučila sva se, da bova malo dvignila izobražbeno raven slovenskih kmetov,« se je pošalil Matjaž.

Maja je prav takrat delala zadnje popravke pri znanstvenem članku o oljni ogrščici, čas jo je že pošeno priganjal. Ker imata tri otroke – sedemletnega Luko, petletno Emo in triletnega Sama – so njene naloge predvsem materinstvo in skrb za to, da ima družina vsak dan kosilo na mizi. »Se vedno sem predvsem kmetova žena,« je prostodušno rekla. Kljub vsemu ji je uspelo opraviti doktorat ... »Ja,« je pritrtila in dodala, da ji je bilo pri tem v pomoč dejstvo, da je že njen mož prejel skozi ves postopek. In tudi ona je prepričana, da kmetu višja stopnja

Borovnice so le ena od številnih vrst jagodičevja, ki so ga zasadili.

formalnega in neformalnega izobraževanja koristi, predvsem pri razumevanju procesov in iskanju odgovorov. Njena govorica izdaja, da Jareninski Dol ni njen domači okoliš. »Iz Velenja sem,« je dejala poslanstvoma in izbral kmetovanje. Žena Maja je pred kratkim ravno tako doktorirala, v julijem se ji izteče zadnji dnevi na delovnem mestu. Kot mlada raziskovalka je delala v gospodarstvu, kmalu pa se bo tudi ona povsem posvetila kmetovanju. »Odlučila sva se, da bova malo dvignila izobražbeno raven slovenskih kmetov,« se je pošalil Matjaž.

Zlate misli

Filozofijo samozadostnosti, ki je ena osrednjih točk biodinamičnega kmetovanja, je mogoče opaziti na vsakem koraku. Pestro ni le v sadovnjaku in na njivi, zasejani z enozrno in dvozrno piro (prednici pira in pšenice, ki ju zmeljejo v mlinu staršev), sladko koruzo, hokaido bučami, rdečo peso, kolerabo, fižolom, korenjem ..., ampak tudi v rastlinjaku ali navezadnje domačem vrtiču, kjer so svojo pridelavo dobili otroci in kjer brnjajo čebele. Pestrost je tista, ki je kmetiji letos

olajšala preživetje. Konec aprila je namreč pozeba prizadela sadovnjak, zato pridelka tam ne bo. »Na srečo imamo še druge rastline. Če jih ne bi imeli, bi si lahko začel iskati službo,« je ugotavljal kmet. Izdelke prodaja v okviru partnerskega kmetijstva in projekta Nakupujmo skupaj. »S tem zaslužimo dovolj za eno delovno mesto, ne pa za dve, še zlasti ker poskušamo večino vložiti nazaj v kmetijo. Ampak bo,« je mirno sklenil.

Zakaj prav biodinamično kmetovanje in ne ekološko? »Ker ne gleda le na fizični svet, temveč širše. V naravi obstaja več ravni in vse naj bi poskušali vključiti v pridelavo, ne samo materije, ki jo vidimo, ampak tudi energijski in duševni nivo.«

Kmetijo sta zato poimenovala Zlate misli, s tem pa poskušata poudariti povezanost med njimi in drugimi ljudmi, ki iščejo več v življenju, si želijo ustvarjati boljši jutri. »Vse pa se začne z dobrimi mislimi,« je počasi in preudarno razlagal Matjaž Turinek. Skoraj se je že zazdelo, da smo prešli na težko metafizično raven, če ne bi bilo pred nami razsežnosti, ki so vendarle precej fizične: delo je čakalo.

Anna in Jakob sta končala študij biologije in dietetike, zdaj pa znanje nadgrajujeta s praktičnim delom na kmetiji v Jareninskem Dolu.

VIKEND

V petek ne spreglejte:

- **Televizija:** So to še Male sive celice?
- **Vikendovi gongi:** Imamo novih šest finalistov
- **Film:** Mišica na mišico – Tarzan!
- **Glasba:** Phil X, kitarist skupine Bon Jovi
- **Film pod zvezdami:** Delimo brezplačne vstopnice

Delo d.o.o., Dunajska 5, SI 1509 Ljubljana, 598500

DELO NOVICE

PODLISTEK

Tina Batista Napotnik

37

TUNEL

Uroš je debelo pogledal: »Na borzi? Misliš, delnice in to?«

Gala je odgovorila: »Seveda. Zongliramo z denarjem.«

Uroš si Gale niti pod razno ni predstavljal kot lik iz poslovnega sveta. Poskušal si jo je zamisliti v kostimu in z visokimi petami in ponovno so se mu v glavi pričeli vrtneti zanimivi filmi. Sicer pa je bila Gala po temperamentu več kot primerna za delo na trgu vrednostnih papirjev. Brezkom-promisna, hladna, hitra in preracunljiva.

Urošu se je zdelo, da se ponavlja njegova stara zgodba. Uroš pride v skupino. Uroš spozna Žensko. Uroš se zaljubi v Žensko. Ženska se zaljubi v Uroša. Uroš in Ženska postane par. Uroš se Ženske naveliča. Ženska se Uroša naveliča. (Zadnja dva stavka uporabi v poljubnem

zaporedju.) Uroš in Ženska nista več par. Skupina razpade.

Uroš je slabe volje zapustil vadbene zaklonišče. Spomnil se je na Gašperja in njegovo ponudbo. Pomislil je, da bi enkrat za spremembo lahko igral v povsem moški zasedbi in obdržal tiča v hlačah. Jezen je bil na svojo preveliko ljubezen do ženske; zato pač z nobeno ni ostal prav dolgo. Zavedal se je, da njegova razmerja z ženskami vse preveč vplivajo na njegovo umetniško ustvarjanje, a vendar si ni mogel pomagati in je znova in znova padel ženskam v objem.

Iz žepa je izvlekel mobilni telefon in poklical Gašperjevo številko. Ko je čakal, je razmišljal, da vendarle nima dovolj časa za udeleževanje v dveh novih zasedbah in da se bo moral odločiti za eno izmed njiju. Ker se Gašper ni ogla-

sil, je žalostno pomislil, da morda niti ne bo imel priložnosti izbirati med dvema projektoma; mogoče je Gašper sploh pozabil nanj. Tik preden je prekinil telefon, je zagledal na zaslonu zvezdona odštevalnik časa klika in zaslišal Gašperjev glas: »Halo!«

23. poglavje

KRISTA

Krista se je zadovoljna vrnila iz mesta. Srečanje z Mirjam je dobro prestala, v resnici je prav uživala. Večino časa sta obujali spomine na leta, ki sta jih preživeli na inštitutu, ter se smejali načrtom, ki sta jih takrat kovali za svojo prihodnost. Obdelali sta vse njune takratne sodelavce, vključno s Frenkom, njunim mentorjem in šefom.

Česar Mirjam ni nikoli izvedela, je, da je bila Krista v začetnem obdobju dela na inštitutu noro zaljubljena v Frenka. Z njim se je ogromno pogovarjala in dojela je, da sta na povsem isti frekvenci; brala sta iste knjige, gledala iste filme in potovala v iste države. Vendar nikoli nista prestopila meje dostojnosti. Za to sta bila dva razloga: Frenk je

bil Kristin nadrejeni in bil je seveda poročen in oče dveh otrok. Kot tak pa je bil za Kristo *nedotakljiv*.

Krista je bila vedno precej odprta za stike z moškimi; upirala pa se ji je misel, da bi razdrila kako zvezo, še posebej, če je bila povezana z otroki. Zato je precej trpela, ko se je upirala Frenku, ker jo je neznošno privlačil. Potem pa se ji je tako ali tako zgodil Marcel in Frenka je začela gledati s popolnoma neobremenjenimi očmi. Šele čez leta pa je izvedela, da Frenk ni bil tako priden, kot si je Krista predstavljala, in da se je pustil omrežiti Mirjam. Krista je bila prepričana, da ji Mirjam ne bi tega nikoli povedala, če je ne bi srečala nekega večera v lokalu sredi mesta, že precej nadelano.

O morebitni Kristini službi se nista prav veliko pogovarjali; Krista je izvedela le, da obupno iščejo nove sodelavce in da jo bodo v kratkem poklicali. Potem ko se je poslovila od Mirjam, je dojela, da je Mirjam samo potrebovala klepet s staro prijateljico in da je v resnici ona tista, ki je osamljena.

Krista se je zavalila v naslanjač in si oddahnila. Pogledala je na mobilnik in prebrala Patrikovo sporočilo, da se je dobil z Ano in

da se vrne zvečer. Spet jo je rahlo stisnilo pri srcu. Upala je, da bo Ana lepo delala z njenim sinom.

Krista je hotela svoje otroke zaščititi, najraje bi jih zavijala v vato do njihovega 22. leta, ko bi bili dovolj močni in v celoti pripravljeni na življenje v krutem svetu. Še posebej jo to veljalo za Patrika.

Do njega je imela Krista poseben odnos. Prvič, bil je njen prvorojenec; nekaj let je bil njen edini otrok, ki se mu je v celoti posvetila. Heda in Lia nista bili nikoli edinki; čeprav je svojo materinsko ljubezen zlahka pomnožila in jo enakomerno porazdelila med svoje tri otroke, ni mogla pomnožiti časa, ki ga je imela na razpolago za ukvarjanje z njimi.

Drugič, Patrik je bil fant. Kot ženska je Krista jemala svoj spol za dejansko močnejšega; po njenem mnenju so bile ženske bolj zvite, preudarne in iznajdljive ter tako bolj pripravljene za krmarjenje skozi življenje. Sploh je Patrik blaznel skozi prostor in čas impulzivno, brez nekega jasnega načrta.

In tretjič, Patrik je bil Kristin najdragocenejši spodsrljaj.

© 2016 Mladinska knjiga